

9⁰

Ελληνικό
Διαδραστικό
Σχολείο
Ουρολογίας

7-10 Απριλίου 2016 | Πορταριά, Πήλιο

ΑΣΤΙΚΗ ΕΥΘΥΝΗ

Σταύρος Ι. Τυριτζής MD, PhD, FEBU, FACS (assoc.)

Επ. Καθηγητής Ουρογεννητικής Ογκολογίας και Ρομποτικής
Πανεπιστημίου Karolinska Σουηδίας

Κέντρο Ελάχιστα Επεμβατικής Ουρολογικής Χειρουργικής
Ιατρικό Κέντρο Αθηνών

Σύγκρουση συμφερόντων

Μέλος advisory board και ομιλητής για εταιρείες Janssen-Astellas

	<i>Frequency</i> (<i>n</i> = 258)	<i>%</i>
Nature of procedure		
Elective	195	76
Urgent/emergent	62	24
Type of operation*		
Gastrointestinal	57	22
Laparoscopic cholecystectomy	17	7
Spine (laminectomy, lumbar fusion)	36	14
Orthopedic (non-spine)	26	10
Cardiothoracic	22	9
Gynecologic (hysterectomy)	18	7
Vascular	16	6
Genitourinary	12	5
Head and neck	11	4
Breast/soft tissue	9	3
Hernia	9	3
Neurosurgery (nonspine)	8	3
Plastic surgery	7	3
Hand	6	2
Ophthalmology	5	2
Transplant	3	1
Other	6	2

Rogers et al. Surgery 2006;140:25-33

Αποζημιώσεις ανά είδος ζημίας

	ΠΛΗΘΟΣ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ	ΜΕΣΗ ΕΠΙΔΙΚΑΣΘΕΙΣΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗ
Θάνατος	36,93%	434.086
Μόνιμη αναπηρία	35,89%	356.839
Άγνωστη	5,57%	193.800
Προσωρινή βλάβη (κρίνεται απαραίτητη η νοσηλεία)	4,53%	82.027
Απαιτείται ιατρική παρέμβαση για να διατηρηθεί στη ζωή	2,44%	36.810
Προσωρινή βλάβη (απαραίτητη η ιατρική παρέμβαση)	14,63%	36.449

* Πηγή έρευνας Πανεπιστήμιο Πειραιώς - 2010

- 60% των αγωγών απορρίπτονται αυτομάτως
- Μόλις 1% των αγωγών καταλήγουν σε απόφαση υπέρ του ασθενούς
- 76-126 δις δολλάρια «ξοδεύονται» σε έξοδα δικηγόρων
- “Litigation is expensive and inefficient”.

SPECIAL ARTICLE

Claims, Errors, and Compensation Payments in Medical Malpractice Litigation

David M. Studdert, LL.B., Sc.D., M.P.H., Michelle M. Mello, J.D., Ph.D., M.Phil.,
Atul A. Gawande, M.D., M.P.H., Tejal K. Gandhi, M.D., M.P.H.,
Allen Kachalia, M.D., J.D., Catherine Yoon, M.S.,
Ann Louise Puopolo, B.S.N., R.N., and Troyen A. Brennan, M.D., J.D., M.P.H.

total monetary costs. For every dollar spent on compensation, 54 cents went to administrative expenses (including those involving lawyers, experts, and courts). Claims involving errors accounted for 78 percent of total administrative costs.

Ο Ιατρός εγγυάται να
παρέχει στο έπακρον τις
υπηρεσίες του.

ΔΕΝ εγγυάται το τέλειο
ιατρικό αποτέλεσμα.

Είδη ευθύνης

- (α) **ποινική ευθύνη**, που επιβάλλεται από τα ποινικά δικαστήρια και τιμωρείται εκείνος που από αμέλειά του προκάλεσε θάνατο ή σωματική βλάβη τρίτου
- (β) **αστική ευθύνη**, η οποία αφορά στην υποχρέωση να καταβληθεί αποζημίωση από τον υπαίτιο προς εκείνον που ζημιώθηκε από αδικοπραξία για υλική ζημιά ή ηθική βλάβη ή, αν έχει επέλθει θάνατος, για ψυχική οδύνη
- (γ) **πειθαρχική ευθύνη**, η οποία επιβάλλεται σε όλους τους ιατρούς από το πειθαρχικό συμβούλιο του οικείου Ιατρικού Συλλόγου, στον οποίο ανήκει ο ιατρός, και αποσκοπεί στη διατήρηση του κύρους του ιατρικού επαγγέλματος

Άξονες της ευθύνης του ιατρού:

- I. Ιατρικό σφάλμα

- II. Παραβίαση των κανόνων δεοντολογίας

I. Ιατρικό σφάλμα ως βάση της ιατρικής ευθύνης

A. Νομική έννοια ιατρικού σφάλματος:

- Α) εσφαλμένη διάγνωση ή μη διάγνωση μίας νόσου
- Β) εσφαλμένη – πλημμελής θεραπευτική αγωγή
- Γ) Μη παραπομπή του ασθενούς στην κατάλληλη μονάδα ή ανάληψη διεξαγωγής ενός διαγνωστικού ή θεραπευτικού εγχειρήματος, χωρίς να υπάρχουν οι απαραίτητες ειδικές γνώσεις και ικανότητες ή τα κατάλληλα διαγνωστικά μέσα
- Δ) Μη εκπλήρωση του καθήκοντος ιατρικής μέριμνας και επιμέλειας=**ΑΜΕΛΕΙΑ**

- Όταν η συμπεριφορά του ιατρού είναι σύμφωνη με τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης (ζήτημα απόδειξης) → δεν ευθύνεται προς αποζημίωση.
- Το ζημιογόνο αποτέλεσμα μιας ιατρικής επέμβασης αποτελεί ένδειξη και όχι απόδειξη για την ύπαρξη ιατρικού σφάλματος. Ο ασθενής πρέπει να αποδείξει ότι η βλάβη του οφείλεται στην αμελή συμπεριφορά του ιατρού και όχι σε μία τυχαία επιπλοκή.

- **1) Ενδοσυμβατική ευθύνη:**

- σύμβαση ιατρικής αρωγής: Το ιατρικό σφάλμα συνιστά παραβίαση των υποχρεώσεων του ιατρού από αυτή τη σύμβαση, με αποτέλεσμα τη θεμελίωση της αξίωσης αποζημίωσης του ασθενούς.

- **2) Αδικοπρακτική ευθύνη:** άρθρα 914 ΑΚ, 922 ΑΚ, 105 ΕισΝΑΚ

Προϋποθέσεις: α) ιατρικό σφάλμα, β) βλάβη στην υγεία του ασθενούς, γ) αιτιώδης σύνδεσμος μεταξύ του ιατρικού σφάλματος και του ζημιογόνου αποτελέσματος δ) υπαιτιότητα, δηλαδή αμέλεια του ιατρού

- **3) Ευθύνη του παρέχοντος υπηρεσίες – άρθρο 8 Ν. 2251/1994 (Προστασία του καταναλωτή)**

Αντιστροφή του βάρους απόδειξης: ο ιατρός πρέπει να αποδείξει είτε την έλλειψη ιατρικού σφάλματος είτε την έλλειψη αιτιώδους συνδέσμου μεταξύ της ιατρικής πράξης και της βλάβης του ασθενούς.

1) Ιδιώτες Ιατροί

Ο ασθενής μπορεί να ενάγει τόσο τον ιατρό όσο και την κλινική.

Ευθύνονται προς αποζημίωση εις ολόκληρον (άρθρο 914, 922 Αστικού Κώδικα).

2) Ιατροί του Ε.Σ.Υ.

Ευθύνεται προς αποζημίωση έναντι τρίτων από παράνομες πράξεις ή παραλείψεις **μόνο το νοσοκομείο και όχι ο ιατρός ατομικά** (άρθρο 105 ΕισΝΑΚ, άρθρο 38 Υπαλληλικού Κώδικα).

Άρθρο 1 ν. 3754/2009: εξομοίωση των πανεπιστημιακών ιατρών με τους ιατρούς του ΕΣΥ αναφορικά με την αστική τους ευθύνη.

- Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας (ν. 3418/2005)
- Κώδικας ασκήσεως ιατρικού επαγγέλματος (α.ν. 1565/1939)

Α. Η υποχρέωση ενημέρωσης του ασθενούς ως δεοντολογική υποχρέωση

Άρθρο 11 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας:

«ο ιατρός έχει καθήκον αληθείας προς τον ασθενή. Οφείλει να ενημερώνει πλήρως και κατανοητά τον ασθενή για την πραγματική κατάσταση της υγείας του, το περιεχόμενο και τα αποτελέσματα της προτεινόμενης ιατρικής πράξης, τις συνέπειες και τους ενδεχόμενους κινδύνους ή επιπλοκές από την εκτέλεσή της, τις εναλλακτικές προτάσεις, καθώς και για τον πιθανό χρόνο αποκατάστασης, έτσι ώστε ο ασθενής να μπορεί να σχηματίσει πλήρη εικόνα των ιατρικών, κοινωνικών και οικονομικών παραγόντων και συνεπειών της κατάστασής του και να προχωρεί, ανάλογα, στην λήψη αποφάσεων»

- Δεν απαιτείται ενημέρωση και συναίνεση του ασθενούς στις **επείγουσες περιπτώσεις** → ο ιατρός θεωρείται ότι ενεργεί με την εικαζόμενη βούληση του ασθενούς.
- Στις λοιπές περιπτώσεις, **η έλλειψη ενημέρωσης ισοδυναμεί με ιατρικό σφάλμα**, ακόμη και αν η πράξη εκτελέσθηκε σύμφωνα με τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης.

Αθήνα,.....

Ωρα,.....

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΚΑΤΑΘΕΣΗΣ ΣΕ ΕΓΧΕΙΡΗΣΕΙΣ Η΄ ΙΑΤΡ

Ο/Η υπογεγραμμένος/η.....

Διεύθυνση.....

Τηλέφωνο.....

(Σε περίπτωση ανίκανου προς δικαιοπρακτική δήλωση α
όνομα του κατά νόμο εκπροσώπου αυτού)

Δηλώνω υπεύθυνα ότι έχω ενημερωθεί από το θεράπ
λεπτομέρεια

1. Για τη διάγνωση και τη φύση της/ή
μου.....
2. Το είδος και το σκοπό της επέμβασης/ιατρικής πρ
γραμμές
είναι.....
3. Για τους κινδύνους κατά την εφαρμογή της αναγ
επιπλοκές και τις πιθανές συνέπειες αυτών.
4. Για τη δυνατότητα ή μη εναλλακτικού είδους θερα
τους κινδύνους, τις επιπλοκές και τις συνέπειες αυ
5. Αποδέχομαι αν κατά την επέμβαση απρόβ.
απατήσουν την εκτέλεση επιπρόσθετης ή διαφ
από την ανωτέρω και δίνω την συγκατάθεσή μου
συνεργάτες του να εκτελέσουν όλες τις ιατρικές τ
αναγκαίες για την υγεία μου.
6. Δίνω την συγκατάθεσή μου να υποβληθώ στην
αναισθησία, όπως αυτό κριθεί αναγκαίο από τ
μου.

Συμφωνώ πλήρως με την προτεινόμενη χειρουργική και θεραπευτική
τακτική.

Ο ασθενής
(ή πρόσωπο νομίμως εξουσιοδοτημένο να συνανέσει)

Ο ιατρός

Υπογραφή μάρτυρα

Υπογραφή μάρτυρα

B. Η υποχρέωση τήρησης του ιατρικού απορρήτου ως δεοντολογική υποχρέωση

Ρητή πρόβλεψη σε:

- Άρθρο 13 του Κώδικα Ιατρικής Δεοντολογίας
- Άρθρο 23 του α.ν. 1565/1939 «Περί ασκήσεως του Ιατρικού Επαγγέλματος»

Η παραβίαση του ιατρικού απορρήτου επισύρει:

- Πειθαρχικές κυρώσεις
- Αστική ευθύνη του ιατρού
- Ποινική ευθύνη – Παραβίαση επαγγελματικής εχεμύθειας

Γ. Η υποχρέωση τήρησης ιατρικού αρχείου ως δεοντολογική υποχρέωση

Συνάφεια υποχρέωσης τήρησης του ιατρικού απορρήτου και υποχρέωσης τήρησης ιατρικού αρχείου

«Ο ιατρός υποχρεούται να τηρεί ιατρικό αρχείο, σε ηλεκτρονική ή μη μορφή, το οποίο περιέχει δεδομένα που συνδέονται αρρήκτως ή αιτιωδώς με την ασθένεια ή την υγεία των ασθενών του. Για την τήρηση του αρχείου αυτού και την επεξεργασία των δεδομένων του εφαρμόζονται οι διατάξεις του ν. 2472/1997».

Υποχρέωση διατήρησης ιατρικών αρχείων ισχύει:

- Α) για τους ιδιώτες ιατρούς και τις μονάδες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας του ιδιωτικού τομέα για μία δεκαετία από την τελευταία επίσκεψη του ασθενή και
- Β) σε κάθε άλλη περίπτωση, για μία εικοσαετία από την τελευταία επίσκεψη του ασθενή.

- Δικαίωμα πρόσβασης του ασθενούς στον ιατρικό του φάκελο
- Μετά το θάνατο του ασθενούς, δικαίωμα πρόσβασης των συγγενών μέχρι τετάρτου βαθμού
- Πρόσβαση τρίτων προσώπων μόνο μετά από άδεια της Αρχής Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων.

Βάσεις Ασφάλισης Ασφαλιστηρίων Αστικής Ευθύνης

- **Claims Made** (με βάση την έγερση απαίτησης)
- **Occurrence** (με βάση το ζημιογόνο γεγονός)

3 προϋποθέσεις ενεργοποίησης:

1. Το ζημιογόνο γεγονός, το οποίο οδηγεί στην έγερση απαίτησης κατά του Ασφαλισμένου, να έχει συμβεί μετά την έναρξη της ασφαλιστικής περιόδου.

2. Έγερση απαίτησης ή δήλωση πιθανής ζημίας από τον Τρίτο κατά του Ασφαλισμένου για πρώτη φορά κατά τη διάρκεια της ασφαλιστικής περιόδου.

3. Δήλωση πιθανής ζημίας από τον Ασφαλισμένο στον Ασφαλιστή κατά τη διάρκεια της ασφαλιστικής περιόδου.

		Claims Made	Occurrence
1	ΒΑΣΗ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ	Ημερομηνία έγερσης απαίτησης / πιθανής έγερσης απαίτησης	Ημερομηνία Ζημιογόνου Γεγονότος
2	ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΑ ΠΟΣΑ	Ισχύοντα όρια κατά την περίοδο δήλωσης της απαίτησης (συνήθως)	Ισχύοντα όρια κατά την περίοδο που συνέβη το ζημιογόνο γεγονός – ανεξαρτήτως του πότε δηλώθηκε
3	ΑΝΑΔΡΟΜΙΚΗ ΚΑΛΥΨΗ	Ναι, υπό προϋποθέσεις	Όχι
4	ΕΚΤΕΤΑΜΕΝΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΑΝΑΓΓΕΛΙΑΣ ΑΠΑΙΤΗΣΕΩΝ	Ναι, υπό προϋποθέσεις	Δεν χρειάζεται
5	ΤΙΜΟΛΟΓΗΣΗ	Οικονομικότερο	Πιο ακριβό

Τύπος συμβολαίου MEDICAL MALPRACTICE

- Βάση κάλυψης claims made με εκτεταμένη περίοδο αναγγελίας ζημίας (E.R.P.) από 12 έως 60 μήνες
- Αναδρομική ισχύς δίνεται στις περιπτώσεις ετήσιων και συνεχόμενων ανανεώσεων στον ίδιο Ασφαλιστή ενώ κατά κανόνα δεν δίνεται σε περίπτωση αλλαγής του Ασφαλιστή (ασφαλιστικής εταιρίας).

Παροχές Ασφαλιστηρίου

- **Ψυχική οδύνη** για πρόκληση θανάτου
- **Ηθική Βλάβη** για πρόκληση σωματικής βλάβης
- **Δαπάνες αποκατάστασης** της υγείας του παθόντος
- **Δικηγορικές αμοιβές και δικαστικά έξοδα** (για την απόκρουση ή το διακανονισμό οποιασδήποτε σχετικής απαίτησης) στα Αστικά Δικαστήρια.

Κατηγορία 1, όρια ανά ζημιογόνο γεγονός και συνολικά κατ'ελάχιστο 1.000.000,00 ευρώ:
Αγγειοχειρουργοί, Αναισθησιολόγοι, Γενικοί χειρουργοί, Θωρακοχειρουργοί, Καρδιοχειρουργοί,
Μαιευτήρες - Γυναικολόγοι, Νευροχειρουργοί, Ορθοπαιδικοί, **Ουρολόγοι**, Παιδοορθοπαιδικοί,
Παιδοχειρουργοί, Πλαστικοί χειρουργοί, Ω.Ρ.Λ.

Κατηγορία 2, όρια ανά ζημιογόνο γεγονός και συνολικά κατ'ελάχιστο 600.000,00 ευρώ:
Επεμβατικοί ακτινολόγοι, Γαστρεντερολόγοι, Γναθοχειρουργοί, Επεμβατικοί καρδιολόγοι.

Κατηγορία 3, όρια ανά ζημιογόνο γεγονός και συνολικά κατ'ελάχιστο 500.000,00 ευρώ:
Αιματολόγοι, Ακτινοθεραπευτές, Αλλεργιολόγοι, Γενικοί ιατροί, Ενδοκρινολόγοι, Καρδιολόγοι,
Νευρολόγοι, Νεφρολόγοι, Ογκολόγοι, Οφθαλμίατροι, Παθολόγοι, Παιδίατροι, Πνευμονολόγοι,
Ρευματολόγοι, Φυσίατροι.

Κατηγορία 4, όρια ανά ζημιογόνο γεγονός και συνολικά κατ'ελάχιστο 200.000,00 ευρώ:
Δερματολόγοι, Κυτταρολόγοι, Μικροβιολόγοι, Παθολογοανατόμοι, Παιδοοδοντίατροι-
Οδοντίατροι, Πυρηνικοί ιατροί, Ψυχίατροι, Ιατροί μη θεράπτοντες, (έμμισθοι, βοηθοί και
εφημερεύοντες).

Όριο κάλυψης	Καθυστερημένη αξίωση	Νομικά έξοδα	Ασφάλιστρο
200.000-1.500.000	0-72 μήνες	0-10.000	700-2.800
600.000	12 μήνες	10.000	1.060
600.000	24 μήνες	10.000	1.200
1.000.000	12 μήνες	10.000	1.510
1.000.000	24 μήνες	10.000	1.660

ΠΡΟΣΟΧΗ!!!

Στην επιλογή των όρων
 Στην επιλογή ασφαλιστικής εταιρείας
 Στην επιλογή ασφαλιστή
 Στα ομαδικά συμβόλαια
 Στη συνεχή ανανέωση του συμβολαίου

**KEEP
CALM
AND
HIRE A
GREAT
LAWYER**